

تلویزیون چراغ دفاع مقدس را روشن نگه داشته است

در حال حاضر سریال‌های «شوق پرواز» و «وضعیت سفید» از تلویزیون پخش می‌شود ...

در حال حاضر سریال‌های «شوق پرواز» و «وضعیت سفید» از تلویزیون پخش می‌شود
تلویزیون چراغ دفاع مقدس را روشن نگه داشته است

در حالی که در سینما، تهیه‌کنندگان خصوصی رغبت زیادی برای ساخت فیلم‌های دفاع مقدس ندارند تولید این آثار در تلویزیون با قدرت ادامه دارد.

«وضعیت سفید» سومین سریال امسال است که در ژانر دفاع مقدس روی آنتن می‌رود. چند هفته پیش پخش سریال «شوق پرواز» از شبکه سوم سیما آغاز شد که هنوز هم ادامه دارد. «نابرده رنج» نیز دیگر سریال دفاع مقدسی بود که در سال 90 روانه آنتن شد. به این فهرست باید تله‌فیلم‌های جنگی، برنامه‌های گفت‌وگومحور دفاع مقدس، مستندها، میزگردها، سخنرانی‌ها و... را هم اضافه کنیم.

در بین سریال‌هایی که تلویزیون برای 8 سال دفاع مقدس ساخته همه نوع کاری دیده می‌شود. «شوق پرواز» جزئیات زندگی یکی از فرماندهان ارتش را بررسی می‌کند. «نابرده رنج» دغدغه‌های مادی جوانی ماجراجو را در دل جنگ به تصویر می‌کشد. «در چشم باد» کتاب تاریخ ایران را تا سالروز فتح خرمشهر ورق زد. «وضعیت سفید» ماجراهای دوران موشکباران تهران را دستمایه کار قرار داده است و... به این فهرست باید سریال‌هایی چون «گل پامچال»، «خاک سرخ»، «خوش رکاب» و... را هم اضافه کنیم.

آیا تلویزیون می‌تواند کم‌کاری سینما در این حوزه را جبران کند؟ تلویزیون با چه رویکردی باید به فرهنگ دفاع مقدس نزدیک شود؟

تصویر آدم‌های زمان جنگ در زمان امروز

محمد رضا شفیعی، تهیه‌کننده سریال «فاصله‌ها» و «وضعیت سفید»، تلویزیون را یکی از نهادهای اصلی می‌داند که از ساخت آثار دفاع مقدس حمایت می‌کند. او در این رابطه می‌گوید: در سینما این‌طور جاافتاده که کارهای جنگی گیشه ندارد. من نمی‌دانم چرا می‌گویند این‌جور کارها بیننده ندارد.

«نابرده رنج»، «در چشم باد» و «وضعیت سفید» جزو کارهای پربیننده تلویزیون هستند. در سینما فکر می‌کنند چون مخاطب از کارهای جنگی تلویزیون راضی شده است، دیگر نمی‌آید در سینما فیلم جنگی ببیند. یعنی تلویزیون آن‌قدر در این جهت خوب کار کرده که جایی برای سینما باقی نگذاشته است.

او با اشاره به سریال‌هایی مثل «خاک سرخ» و «در چشم باد» می‌گوید: این کارها فضاهای مختلف جنگ را در این سال‌ها نشان داده‌اند. تلویزیون غیر از این نوع فضایی که الان دارد دنبال می‌کند، باید آدم‌های زمان جنگ را در زمان امروز هم نشان بدهد. بینندگان، شخصیت‌ها و قهرمان‌های جنگی را می‌بینند و باور هم می‌کنند؛ چون پدرانشان را در این قالب دیده‌اند. ولی سوال اصلی مخاطب این است که این آدم‌ها الان کجا هستند؟ در فضای شهری و اجتماعی الان که صلح برقرار است این آدم‌ها دارند چه کار می‌کنند؟ به نظر من این نکته در تلویزیون مهجور مانده است. باید روی این بخش هم کار شود.

شفیعی ادامه می‌دهد: ما در سریال «فاصله‌ها» شخصیت رزمنده‌ای را داشتیم که امروز در تربیت بچه‌هایش مشکل داشت. به نظر من این موضوع باید در سریال‌های دیگر تعمیم پیدا کند. در کنار این همه سریال‌های جنگی باید در سریال‌های اجتماعی‌مان هم شخصیت‌های جنگ را بیاوریم.

طراح صحنه نمی‌تواند با تخلیخ دکور بزند

این تهیه‌کننده با اشاره به تنگناهای ساخت یک سریال جنگی می‌گوید: در ساخت سریال‌های جنگی بشدت مشکل داریم. در مورد سریال‌های تاریخی تکلیف‌مان معلوم است. تهیه‌کننده باید اسب و شمشیر را مهیا کند. ممکن است سند تاریخی درباره اتفاقات تاریخی وجود داشته باشد و امکان دارد نویسنده از تخلیخ استفاده کند. اما در سریال‌های جنگی طراح صحنه نمی‌تواند با تخلیخ دکور بزند.

چون بیننده مچ او را خواهد گرفت. يك فرد 45 ساله دهه 60 را كاملا درك کرده است. بنابراین به نظر من برآورد كار جنگي را باید همچون يك كار تاريخي محاسبه كرد. منظورم فقط هزينه نيست. برآورد زماني را هم باید تاريخي ببينند.

شفيعي ادامه مي‌دهد: در #171 وضعیت سفید» راجع به فضا سازي دهه 60 خيلي دقيق عمل کرده‌ايم. در شهر تهران يك كوجه هم وجود ندارد كه بشود در آن نماهاي دهه شصتي ضبط كرد. در اين 20 سالي كه از جنگ مي‌گذرد فضا بشدت تغيير کرده است. خيلي از سريال‌هاي جنگي اين موضوع را رعايت نمي‌کنند. البته تقصيري هم ندارند، چون باید زود كار را به توليد برسانند.

تلويزيون باید به اقتباس رو بياورد

محمد رضا شرف‌الدين، مديرعامل انجمن سينماي انقلاب و دفاع مقدس با بيان اين كه تلويزيون به خوبي توانسته در اين زمينه در ترويج فرهنگ دفاع مقدس كار بكند، مي‌گويد: عملكرد تلويزيون قابل تقدير است.

اميدوارم تلويزيون اين رويكردش را ادامه بدهد و بخصوص در توليد آثار فاخر موفق باشد. آثاري كه مبتني بر متون تحقيقي پژوهشي‌اند در اين ميان جاگاه ويژه‌اي دارند. اين متون ريشه در اصل دفاع مقدس دارند و حادثه‌پردازي و تخيل نويسنده كمتر در آن دخالت دارد. الان كه متون موثر و خوب و تاثيرگذاري در ادبيات دفاع مقدس وجود دارد اميدواريم تلويزيون به اقتباس رو بياورد.

اين تهيه‌کننده سينما و تلويزيون با بيان اين مطلب كه در برخي موارد گام‌هاي تلويزيون موثرتر از سينما هستند، تاكيد مي‌كند: تلويزيون باید پرچم‌دار و پيش برنده فرهنگ دفاع مقدس باشد. انتظاري كه از تلويزيون مي‌رود با توجه به وسعت فراگير مخاطبش بيشتري است. رهبر معظم انقلاب و حضرت امام(ره) درباره تلويزيون كلام‌هاي بيشتري نسبت به سينما دارند. حضرت امام تلويزيون را يك دانشگاه مي‌دانند. از آنجا كه حماسه‌هاي دفاع مقدس به فرهنگ عمومي مربوط است تلويزيون رسالت ويژه‌اي را در بازشناسي ارزش‌هاي دفاع مقدس به عهده دارد.

تقدير از #171؛ شوق پرواز» و #171؛ در چشم باد»

شرف‌الدين سريال‌هاي #171؛ شوق پرواز» و #171؛ در چشم باد» را از كارهاي خوب جنگي مي‌داند و مي‌گويد: در انجمن سينماي انقلاب و دفاع مقدس فيلمنامه تله‌فيلم‌هاي جنگي به دست ما مي‌رسد و آنها را مطالعه مي‌کنيم. بعضي‌هايشان راضي‌کننده نيستند. اما همين كه اين چراغ را تلويزيون روشن نگه داشته جاي تقدير و تشكر دارد. تلويزيون و سينما دو رسانه مختلف‌اند كه هر کدام ارزش‌هاي خودشان را دارا هستند. اگر فيلمسازاني براي ساخت سريال به تلويزيون مي‌آيند معنايش اين نيست كه سينما را كنار گذاشته‌اند. آنها هنري را مي‌خواهند خلق كنند كه در قالب تلويزيون مي‌گنجد.

از اين تهيه‌کننده مي‌پرسم رويكرد تلويزيون به جنگ باید چطور باشد؟ کدام مقطع از جنگ و تبعات بعد از آن را باید بيشتري پوشش بدهد؟ شرف‌الدين پاسخ مي‌دهد: ما در همه گونه‌هايي كه به دفاع مقدس مربوط مي‌شود به فرهنگ‌سازي نياز داريم. همين امروز به سريال‌هايي نياز داريم كه ميدان جنگ را تصوير مي‌کنند. چون باید روح حماسه و سلحشوري را در جامعه زنده نگه داريم. آرمان‌هاي يك ملت را مدام باید در معرض ديدش قرار داد.

احسان رحيم‌زاده / گروه راديو و تلويزيون